

-1940-

Abnormálna zima

V tomto roku v januári začala tuhá zima, ktorá trvala až skoro do konca marca, v januári začalo na tuho mrznúť, na to začal padať sňah ktorý nejaký čas ležal ticho na poli, až keď napadol sňah na výšku 80cmt. a na horách až 150cmt vtedy prišli vetre. Sňahové záveje boli na hradskej, takže sa nemohlo po hradskej jazdiť, na ceste bolo miestami vyše 2cmt sňahu naviatého, ktorý miešaný zo zemou.

V januári 22.ho 1940 dosiahol mráz -28°C . Zemiaky a repa v kozloch a jamách zamrzla. Zverina bola túto zimou značne pomrznutá, následkom mnoho sňahu bola ustatá. Najviac zmrzli muflóny t.j. (divé ovce), srnčí, zajace, jarabice.

Niektorý ľudia vozili zverinu na sánkach z hôr zmrznutú domov. Zverina chodila až do dediny po zahradách ku stodolám a tam obžierala stromy a slamu zo stohov.

Lesná správa kupovala od roľníkov ďatelinu a seno pre zver, ktorú im potom roznášali po horách a krmili ich, aby ich len udržali.

Úroda

Ovocné stromy utrpeli tiež túto zimou mnoho ich pomrzlo – slivky, hrušky, orechy a marhule. Jablone, ktoré mali plodové puky celkom im zamrzli, takže tohoto roku nebolo v našej obci žiadneho ovocia okrem trocha čerešeň.

Obilie v zime sa na jar mnoho zaoralo, najviac pšenica bola poškodená mrázom až na 60% najviac.

Ďatelina, lucerka bola slabá inkavnat t.j. pieskovica tá sa musela celkom zaorať, lebo nemala ani jedného koreňa živého, všetko vymrzlo a uschlo. Týmto stratilo roľníctvo mnoho dobrej krme pre dobytok.

Žatva tá sa tohoto roku môže pomenovať smutnou žatvou. Zvlášť pre tých ktorí sa trocha oneskorili, lebo ako obilie dozrávalo prišli dlho trvajúce dažde, a obilie sožaté na hrsťách porostlo, najviac jačmeň a ovos, mlátilo sa iba spolovice, ostatné bolo zrostlé, mnoho roľníkov si muselo zadovážiť celkom iné osivo na siatie.

Zemiaky následkom dlho trvajúcich dažďov zhnili, ktoré nezhnili na poli boli nakazené a nemali stálosti, museli ich roľníci ihneď skrmiť.

Kukurica tá sa ukazovala ešte obstojná, ale ako náhle začali sa ukazovať klase a zrno, prišli na ňu nemilí hostia t.j. diviaky, takže ju nebolo možno ani oratovať. Jednotlivým roľníkom celkom zničili kukuricu, ba aj zemiaky. Nájomníci polovky chodili strihnúť ale nemohli spomenutú zver odstrašiť.

Zlatá svadba

Dňa 3. februára 1940. Ján Ráchal tunajší obyvateľ zo svoju manželku Máriu rod. Elízovu, slávil 50. ročné jubileum svojho zaľúbenia t.j. zlatú svadbu. Pekný príklad dali starý manželia občanom, ktorý svorne a v láske nažívajú vo spolok.

Miestny Dp. farár Ján Turzo peknú kazňou povzbudil jubilantov, tiež aj prítomným dal poučenie aby si brali príklad že vo svornosti a láske dožijú sa aj oni tejto slávnosti.

Rodina jubilantov sa celá zúčastnila, tiež aj mnoho iných priateľov, ktorý im blahoželali a priali stáleho zdravia a Božieho požehnania v ich starobe.

Pri tom starý manželia podali svojej rodine vo svojom dome pohostenie.

Polárna žiara

V tomto roku 24. ho marca 1940 o 7 hod. večer objavila sa zasa polárna žiara, ktorá sa ukázala na severovýchode a tiahla sa na severozápad. Tak ako v roku 1938 lenže to netrvalo tak dlho, a po jednogodinovom trvaní zasa zmizla.

Odvod

V tomto roku pri pravidelnom odvode boli z tunajšej obce k odvodu povinný

16. mladíci, z ktorých boli 11. odvedený a síce 9. k riadnemu vojenskému výcviku a 2. k pracovnému oddielu.

Branna výchova

V zimných mesiacoch bola poriadaná u nás branná výchova, ktorá sa prevádzala po večerných hodinách v miestnosti Potr. družstva, v sále, a síce dva razi do týždňa, jeden ráz vojaci, a druhý ráz zasa nevojaci do 40. rokov poriadali cvičitelia Hlinkovej gardi.

Ďetská poradňa

V tomto roku bola u nás zriadená „ďetská poradňa“ ktorú riadi „Slovenský červený kríž“ pre kojencov a matky.

Táto poradňa je umiestnená v rim. kat. školskej budove, ordinuje sa v nej každý pondelok od poludnia, prichádzajú na ňu matky s kojencami tunajšej aj zo susednej obce, Plav. Podhradie, poradňa má veľký význam pre matky a kojencov.

Ordinuje na nej porodná asistentka Červeného kríža a doktorka zo susednej obce Ralbok zdarma.

Primície

Dňa 29. júna 1940 na deň sv. apoštolov Petra a Pavla bola celá naša obec oblečená do sviatočného rúcha, lebo v ten deň slúžil prvú sv. omšu náš rodák páter Jozef Písečný narodený 19. ho júna 1915 tuná syn roľníckych rodičov, vstúpil do rehole Tešiteľov Božského Srdca v Mariatale pri Bratislave, kde aj vyštudoval. Za kňaza bol vysvätený na deň Sv. Cyrila a Methoda, prvú sv. omšu slúžil na deň Sv. apoštolov Petra a Pavla 29. ho júna 1940 v Sološnici, v ten deň zišlo sa do našej obce mohlo ľudí z okolitých obcí, takže obec bola preplnená ľuďmi.

Mládež v národných krojoch, hasičstvo miestne aj zo susedných obcí. Duchovenstvo tiež bolo v hojnom počte zastúpené. Po stránke cirkevnej a katolíckej vystúpila obec vzorne, ako sa na katolíkov sluší.

Pochvalné je že od roku 1822 odchovala obec pre cirkev 6. kňazov a 7. reholných sestričiek z ktorých boli nasledovny:

Dr. Gejza Prücsy kanoník v Bratislave, ktorý je tunajším rodákom, narodil sa 29. ho februára 1867. Za kňaza bol vysvätený 15 júla 1890 ktorý nezabudol na svoju rodnú obec každoročne ju navštevuje tiež aj sv. omšovým rúchom obdaroval náš kostol.

Dr. Ján Kákony (Blecha), v. k. dekan tunajší rodák, narodil sa 15. ho mája 1865 vysvätený za kňaza 28. ho okt. 1891 zomrel v Častej.

Prof. Štefan Hlavatý, v. k. kňaz narodil sa 16. ho dec. 1876 tuná za kňaza bol vysvätený 5. ho júla 1902. Účinkoval ako prof. na Bohosloveckej fakulte v Budapešti, kde bol vyhlásený za pansláva preto že bol silný národovec „Slovák.“

Bol chytrý učiteľ ovládal viac cudzích rečí. Dľa jeho výpovedí 10. správne ovládal, a niektoré iné rozumel tiež aj cigánsku reč ovládal, pochodil cudzinu ďaleko za morom, zomrel po prevrate 1923- tom roku v Bratislave.

Dr. Ludovít Olšovský, v.k. kňaz narodený pod Plav. Sv. Petrom na „Rudave“ od malička tuna vyrástol v Sološnici, venoval sa mlynarstvu, vo svetovej vojne bojoval na Talianskom fronte.

Po svetovej vojne vstúpil do rehole Sv. Františka v Malackách, kde aj vyštudoval, a za kňaza bol vysvätený, prvú sv. omšu slúžil 29. ho júna 1937 tuná.

Ďalej z reholných sestričiek boli nasledovné:

- 1.) Jurkovičová Rozália, mníška vo Viedni
- 2.) Kočíšková Juliana, mníška v Amerike
- 3.) Peerová Terézia, mníška v Amerike
- 4.) Ganzlamarová Mária, mníška v Amerike
- 5.) Elízová Tekla, mníška v Protektoráte Čechy
- 6.) Poláková Oršula, mníška v Protektoráte Čechy
- 7.) Rudavská Františka, mníška na Slovensku

Nech Boh všemohúci za odplatu dobrodincom tohto vznešeného ciela žasne a večne.

Kostol

V roku 1939-1940-tom bola prevedená generálna oprava rím. kat. kostola a fári u nás, opravy prevádzal patronát Vojenské lesné podniky v Malackách a síce: bielenie kostola a veže nákladom 13.000 Ks. Oprava veži t.j. obitie plechom 6000 Ks a oprava fári 15.000 Ks. Ďalej na materiál vežových okeníc – desky a fošne pri nákupe poskytol 25% zľavy.

Škola

Dňa 13. októbra 1940 bola zriadená a otvorená u nás umelecká škola. Na otvorenie tejto školy zúčastnili sa nemecky usadlíci ktorý tu bydlia po horách ako drevorubači t.j. Holzhokari z Tirol. Tiež aj nemecké vojsko s táborašťa zo susednej obce v Plav. Podhradí.

Otváraciu vec povedal učiteľ nemeckej školy, Michael Červen. Do školy dochádza okolo 26 detí z miesta a z okolia – škola je dočasne umiestnená v budove č.d. 174 – u Františka Dobrovodského.

Slávnosti sa zúčastnilo okolo 600 osob. Po slávnosti podávali d'etom a hostom malé občerstvenie v Sále Potravného družstva.

Návšteva

V tomto roku v mesiaci októbri navštívil naše školy pán minister školstva Jozef Sivák, tým cieľom keďže obec mieni stavať obvodovú meštanskú školu, ktorá je dočasne umiestnená v piatich prenajatých miestnostiach po obci, ktoré nevyhovujú školským predpisom – pán minister sa vyjadril že veru je potrebné aby sa čým skôr urobil poriadok na týchto školách.

Obec predložila svoje pláni ktoré má vypracované už dlhšiu dobu ku schváleniu.

Obec žiada od Štátu finančnú pomoc, lebo drobný roľnícky ľud nebude v stave taky finančný náklad zniesť.

Pán minister prisľúbil že čo bude v jeho moci bude nás čo najviac podporovať.

Dňa 8.ho decembra 1940 navštívil našu obec pán minister vnútra Alexander Mach, v sprievode svojich veliteľov Hlinkovej gardi – na túto vzácnu návštevu zišlo sa celé osadenstvo t.j. Hlinkova garda, hasičstvo, a iních predstaviteľov, prešiel pán minister za spevu gardistickej piesne do sálu Potravného družstva, kde ho pozdravilo dievča meštanskej školi, a podalo mu kyticu živých rúží. Za Hlinkovu Slovenskú ľudovu stranu ho pozdravil posl. Štefan Danihel, ktorý vo svojej privýtacej reči ho ujistil že obec bude nasledovať šlapaje zvečnelého vodcu Andreja Hlinku.

Pán minister vo svojej hodinovej reči povzbudzoval prítomných, že by vytrvali v národnom povedomí. Keď sme aj národ malý, ale žime svorne a vtedy budeme národ pevný.

Počas jeho reči viac ráz bol prerušený silnym potleskom, shromaždenie bolo zakončene zaspievaným hymni „Hej slováci.“

Osveta

V tomto roku počas zimných večierok boli usporiadané poučné prednášky v Potr. družstve. Tieto prednášky zahájil posl. Štefan Danihel, predseda zem. rady. Ďalší prednášatelia boli miestny pp. učiteľia rim. kat. a meštianskej školi. Prednášky boli poľnohospodarské a dejinné. Na prednáškach bola viac krát aj čítaná obecná kronika. Ďalej osvetovy referenti poriadali 5 div. predstavení s čoho čistý zisk bol venovaný Hlinkovej garde, a pre chudobné deti.

Sčítanie ľudu

Dňa 15-ho decembra 1940 bolo prevedené sčítanie ľudu, pri ktorom napočítané bolo 296 domov, ktorých bolo obývaných 349 bytov.

Počet všetkých osôb bolo 1519 s toho sú mužského pohlavia 765 a ženského pohlavia 754.

Počet národnostných (krajinských) štátných príslušníkov:

Slovákov	1446	na Slovensko	1505
Ľemcov	48	do Nemecka	5
Čechov	6	do Protektorátu	4
Židov	15	do Maďarska	5
Rumunov	3		
Rusov	1		

Náboženstvo

Počet rímsko katol. náboženstva: 1494

Ev. a. v. : 6 (pozn. editora: asi Evanjelická cirkev augsburského vyznania)

Ízraelítov: 15

Grék. kat.: 3

Pravoslav.: 1

Toto sčítanie ľudu sa prevádzalo pod prísnu kontrolu úradov.

Pohyb obyvateľstva

V tomto roku bolo uzavretých 7 sňatkov, narodilo sa 29 deťí, zomrelo 23 osôb.

Obecné hospodárstvo

Rozpočet obce 1940: Potreba 180.022 Ks

Úhrada 72.736 Ks

Schodok 107. 286 Ks

Na úhradu schodku riadneho rozpočtu sa pohybuje prirážka od 1.628.30 Ks daní činžovej 200%. Prirážka od 17.954.55 Ks všet. priam. daní 350%.

-1941-

Zimné obdobie

Mesiac január bol priaznivý zima dosiahla najviac 16°C sňah napadnutý ticho ležal na poli celý mesiac, až 28. januára prišli sňahové búrky ktoré zaviaľy cesty takže sa nemohlo cestovať.

Železničná doprava bola tiež zastavená na pár dní pre veľké záveje. Vojenské nemecké auta ktoré vtedy prechádzaly cez obec boli na ceste zviaťé.

Občania museli viac rázi ísť prehadzovať sňahové záveje, čo trvalo až do 15.ho februára.

Mesiac marec bol veľmi daždivý do 20.ho marca stále pršalo, takže spodná časť chotára bola zatopená.

Jarná poľnohospodárska práca bola znemožnená, až koncom mesiaca marca roľníci začali na niektorých miestach orať siat. Ako začali roľníci už siat, 8.ho apríla prišla sňahová burka a silný mráz.

Osveta

Cez zimné večierky poriadne poučné prednášky, ktoré poriadala miestna osvetová komisia v rámci Hlinkovej Slov. ľud. strany s vypracovaným programom, prednášky boli: Zdravotné, Slov. Červeného kríža, hospodárske a dejinné, prednášatelia boli: pp. učiteľia tunajších škôl, notár, a prednosta poštového úradu, a priateľ obecnej kroniky. Prednášky boli hojne navštevované zvlášť mládežou.

Národný sviatok

Mesiac marec je historický pre Slovenský národ, lebo dňa 14.ho marca 199 sa stalo Slovensko „Samostatným štátom.“ Každoročne sa opakuje na tento výročný deň „Národná slávnosť.“ Tak tiež aj tohto roku sa poriadala táto veľkolepá slávnosť v rámci Hlinkovej Slov. ľu. strany za účasti Hlinkovej gardi, Hasičstva, T.S. školských dietok a mnoho obecnstva.

Slávnosť bola zahajená dňa 13.ho marca o 5.tej hod. večer pri pomníku „Padlých hrdinov vo svetovej vojne.“

Slávnosť zahájil p. vládny komisár obce Dominik Eliáš. Pri tejto začiatkovej slávnosti bolo vstúpenie štátnej vlajky a síce: Štátna vlajka, Sardistická a nemecká.

Nato na druhý deň 14.ho marca bola slávnosť okazalejšia. O 9-tej hod. Bohoslužby v rim. kat. kostole, odtiaľ sprievod s hudbou ku pomníku padlých kde bola vzdaná pocta padlym hrdinom, odtiaľ sprievod do Sálu potr. družstva, kde sa odbavovali slávnostné reči a recitácie školských dietok.

Slávnostným rečníkom bol p. učiteľ Blažej Kobetič a za nemeckú stranu Richard Pfeiler. Nato

večer bolo poriadané divadlo Hlinkovej mládeže „Hriešnica.“ Pri čom bol vypočutý prejav p. Min. vnútra Alexandra Macha, a p. Min. hosp. Gejzu Medrického rozhlasom z Bratislavy.

Slávnosť bola započatá Hymnu „Hej slováci“ a nemeckou, a zakončená „Kto za pravdu horí.“

Časová zmena

V mesiaci apríl bola zavedená zmena času dľa stredoeurópskeho časomeru, t.j. o 1 hod. vpred – takže poludny čas bol zmenený.

Odvody

V tomto roku pri odvodov bolo z našej obci k odvodu povinných 23 mládencov z ktorých bolo 11 odvedených.

Výmena peňez

V tomto roku 1941-om v mesiaci februári boli vymenené Česko-slovenské jednokorunové mince, a namiesto boli razené korunové mince slovenské. Na to v mesiaci auguste bola zasa výmena starých stokorunových bankoviek spretlačou „Slovenský štát“, a namiesto boli razené nové stokorunové bankovky „Slovenské“.

Pri tejto výmene vyšlo na svetlo Božie mnoho peňez, ktoré potuchnuté ležali v truhlách takmer plesnivé. V našej obci sa vymenilo na poštovom úrade viac ako 386 000Ks.

Neskoršie zasa boli dané do obehu nové pädesiat korunové bankovky „Slovenské“. Taktiež pädesiat halerniky, dvadsat halerniky a desat halerniky. A tak zostali ešte v platnosť staré tisícokorunové a päťstokorunové Česko-slovenské bankovky spretlačou „Slovenský Štát“ ešte platidlom.

Stromkova slávnosť

Tohto roku bola usporiadaná miestnym učiteľstvom stromková slávnosť, ktorá sa konala dňa 11.ho mája 1941 pred rim.kat. kostolom, za prítomnosti žiactva a občianstva. Slávnostným rečníkom bol učiteľ Samuel Žufovsky, recitácie mali žiaci ľud. a mešt. školy. Slávnosť bola zahájená štátnu hymnú a zakončená „Kdo za pravdu horí.“

Mobilizácia

Mesiac jún 1941 priniesol občianstvu nevytanú zvesť t.j. vojnu, lebo dňa 22.ho júna 1941 zapojilo sa slovenské vojsko s nemeckou armadou do boja proti „Sovietskému Rusku.“ Z našej obci bolo svolajúcima lístkama nastúpených do zbraňe 42 mužov vojakov spomedzi boli aj 3. učiteľia dôstojníci, stýchto boli po 7. týždňoch 3. učiteľia a niektorý starší ročníki prepustený domov.

Dňa 30.ho júna 1941 museli odovzdať všetky reverzné koňe, ktoré mali veľmoci od vojska na výpomoc.

Ďalej museli odvedené koňe odvieť k vojsku na odvážky, práve pred žatvú, takže veľmoci boli veľmi hatení spoločnosťami prácami, lebo na jednom koňovi ktorý mu zotal nedalo sa dobre sviazať sena a obilie, tak sa museli sprahať ktorý mali po jednom koňovi ešte doma, a tak si vypomáhali.

Neskoršie však boli koňe naspät vrátené, je pravda že nie vtakom stave ako ich odvedli, ale už zhubené z vojny.

Nedostatky

V tomto roku vojnového ťaženia prišli aj nedostatky, v prvom rade potravných článkov ako chlieb, cukor, masť, a iné veci. Prvé bol obmedzený cukor, na odber cukru boli vydané lístky a síce: na jednu osobu bolo pridelené 1kg na mesiac, muselo sa veľmi pomali sladiť aby vystačili. Najhoršie to bolo v tých rodinách kde bolo viacej malých deťí ktoré požívali zväčša len kávu.

Mnohé rodiny sladili sacharínom, alebo si uvarili sirup s cukrovej repy. Sacharín prinášali jednotlivci z poza Moravy, a tadia s ním obchodovali t.j. keťasili.

Ďalšie nedostatky ktoré boli hlavné bol chlieb, múka, tento nedostatok bol ťažký zvlášť pre tých ktorí boli odkazani kupovať chlieb. Veru bolo to smutné krajícovanie chleba keď na jednu osobu bolo pridelené 7kg múky, alebo 8kg chleba na mesiac. Boli rodiny že aj týžden dva boli chleba, len zemiakama tyšili hlad seba a deťí.

Deťí prosili rodičov za kúsok chleba ba aj iných až túžobne čakaná žatva trocha zasitila hľad ľudu.

Ďalej nebolo k dostaniu masťi, niektoré ženičky pripravovali jedla varečkou a suchu muku, občas bol pridelený obchodníkom pokrmový tuk alebo olej, ale aj tak to bolo málo.

Zakalačka ošípaných bola obmedzená, nyže 110kg sa nesmeli zabýjať k vôli tomu že aby bolo viacej masťi. Ale toto nariadenie sa v niektorých prípadoch neosvedčilo, lebo bolo viac takých rodín, že mal dve ošípané vo váhe 90-100kg skorého by bolo aj trocha masťi, keďže sa ale také nesmeli zabiť, a krme už nebolo, veru, o krátky čas čo malo na sebe trocha tej masťi to vychudlo, a tak muselo sa znova príkrmovať po žatve jadrným krmivom aby tých žiadanych 110kg váhy nadobudlo a mohlo sa zabiť.

Ďalší nedostatok zasa prišiel, a to bola obuv; Obuvníci, ktorí boli opravení prevadzať remeslo, dostali kožu na prídel ktoru si mohli zakúpiť; Tento prídel kože vydaval okr. úrad v Malackách, notárom do obcí dľa počtu obyvateľstva. Naša obec počítajúca 1550 duší mala prídel 17kg kože na mesiac, v tom bola vrchná koža aj spodošvu, čo veru nestačí na našu obec ktorá je kamenistá a hornatá.

Obuv bola vydavaná t.j. zakupovaná na lystky, a to nasledovne: dospelí človek mal nárok na zakúpenie 1.pár kožených nových bôť, a jednu podražku koženú, alebo dve gumové podražky na celý rok; Ďeti vystavali zo školi, keď sa učiteľ spítal prečo ten alebo tá není vo škole?, bola odpoveď že nemá boti. Obuv bola zo dňa na deň drahšia, a ani jej nebolo k dostaniu, taktiež aj šatstvo rapídne stúpalo v cene. Ťažko bolo jednej chudobnej rodine svoje deťi ošatit a obut.

Ceny

Ceny jednotlivých vecí boli ohromne vysoké ako jeden pár stredných bôť 550 korun, jedna košela mužská 120 korun, jeden oblek mužsky stredny 900 korun, jeden zimník kabát 1000 korun; Naproti tomu zasa poľnohospodárske výrobky boli pomerne nízke. Ako 1 metrák pšenice stál 190 korun, ráž 150 korun, jačmeň 146 korun, ovos 160 korun, zemiaky 60-80 korun.

Dalej dobytok jeden pár stredných volón 8000 korun, jedna kráva stredná 3500 korun, telence 7-750 korun 1kg živej váhy, ošipané 10-11 korun kg živej váhy, 1 pár ceckových prasat vo váhe 10kg jedno 300 korun. Koňe stredné 1 pár 14000 korun, žriebata pár 5000 korun; Hydina hus hladná 60 korun, 1 sliepka 25 korun, 1 vajco kus 1 koruna, mlieko 1 liter 1,60 hal.

Drevo na stavbu 400 korun kub. m², drevo na palivo 50-100 korun, stavebny material ako dosky 700 korun kub. m²,

Železo stúplo tiež na vysoké ceny; ako ráfové železo až 2,30 hal. kilogram, ani ho nemožno dostať.

Povozníctvo povozník zarobil denne 100-150 korun, nádenník 30-40 korun, remeselník 50-70 korun denne.

Keď teda porovnáme ceny šatstva obuvy, ďalej plodiny poľnohospodárske ukazuje sa nám pomerná veľká nesrovnalosť týchto vecí.

Úroda

Tohto roku bola u nás veľmi slabá úroda roľníci ktorí z jara čakali že tento rok bude asi lepšia úroda ako minulý rok, veľmi sa sklamaly, lebo vymrznuté siatini boli riedké a zamorené plevelom. Na jednom kat. jut. sa urodilo 4 metráky obilia a ba aj menej. Mnoho siatin bolo na jar zaorané, a zasiate bolo krmivo. Po mrazoch ďalší škodcovia v našom chotári sú divá zver, v prvom rade diviaky. Táto havet každoročne veľmi poškodzuje tunajšie pozemky a úrodu. Ako náhle z jara roľník zasadí zemiaky, tam mu jích vyriju a zožeru. Kukuricu tiež zožrali až pri samej obci, tohto roku zničili diviaky viac než 80% kukurice v chotari, ba niektorí roľníci mali úplne zničenú kukuricu.

Krmnu repu zasa zožrala vysoká zver, jelene a koňe, viacerí roľníci tohto roku pestovali úrodu len pre divu zver.

Z tejto veľmi slabej úrody ešte museli mnohy roľníci odovzdať istú časť obilia obilnej spoločnosti za stanovenú cenu, ktoré obilie odovzdané monopolu bude roľníkovi chýbať.

Dalej výhľadu na budúcu úrodu sa roľníci netešia, lebo ozimini skoro za siate su na polovicu od miší zožraté, viacerí roľníci po znovu museli siat, bars aj neskoro až v decembri čo stoho bude je otázka.

Škola

V tomto roku sa konečne prišlo ku stavbe meštanskej školi v Sološnici, o ktorej sa viac krát rokovalo zo stavbú; Táto škola ma mať názov „Obvodná meštanska škola“, lebo do jej obvodu patria obce: Kuchyna, Ralbok, Sološnica, Plav. Podhradie a Plav. Sv. Mikuláš.

Stavbu tejto školi projektoval stavitel' Augustin Slezák z Malacek, v obnose 1,800.000 Korun slovenských.

Pozemok na stavbu školi vypustila obec zo svojho pozemku pri stanici. Pri tejto škole ma byť zriadená aj ovocná škol'ka.

V tomto roku 1941 dostala obec Sološnická od Ministerstva školstva a národnej osvety – nemecké oddelenie v Bratislave prípis, že utvorená nemecká škola pre nemeckých usadlíkov v Sološnici, pripadla ako udrovateľke, ktorá ma nadpis: Breitonbrunn Privatvolksschule der D.P. Umwandlung in eine deutsche Semeindevolksschule.

Veru tento nadpis sa občanom nepáčil, lebo s utvorením školi, obec sa musela zapojiť do väčších výdavkov. Keďže u nás nemcov nebolo len zo pár Holzhokarov, ale z okolitých obcí dochádzali deťi aby zaplnili školu.

Kostol

V tomto roku 1941 stala sa zmena v rim. kat. kostole, starý chór ktorí bol veľmi zaťažený mužstvom akosi povoloval, a bola obava že by sa mohlo náhodu nejaké nešťastie stať.

Vtom čase spravoval cirkevnu obec u nás Dp. Ján Turzo rim. kat. farár rodák z Obyc okr. Zlaté Moravce.

Keďže zodpovednosť veriacich a kostola bola naňho sverená, uvažoval z veriacíma akoby sa chór dal znovu vystaviť a zväčšiť, lebo i tak bolo na ňom malo miesta. Zavolaný odborníci zistili, že chór by mohol časom povoliť, s čoho by sa mohlo stať nešťastie, a zodpovednosť by padla pánu farárovy na ťarchu.

V tom čase bol patronátom kostola Min. národ. obrany. Zástupca Vojenskej lesnej podniky v Malackách ktoré spravoval riaditeľ Ing. D. Agnolo v Malackách.

Preto bolo požiadané riaditeľstvo Voj. les. podnikov v Malackách, keďže je patronát kostola aby dalo tento chór znovu vystaviť. Žiadalo sa železo betónová konštrukcia; na tento náklad Voj. les. podniky neprivolily. Ale dali zhotoviť chór z dreva a o 2 m. nadlžúť. Takže teraz sa miestny na ňom asi 180 osob.

Stavbu previedol tesarsky majster Vincenc Albrecht v Malackách. Chór mal stáť okolo 20.000 korun.

Organ ktorý bol na starom chóre rozobral a znovu zostavil firma Riger Krnov za cenu 25.000 korun ktorú sumu viacerí sbierkami úhradili.

Obecné hospodarstvo

Rozpočet obce 1941: Potreba 105.786 Ks

Úhrada 39.700 Ks

Schodok 66.086 Ks

Na túto úhradu schodku riadeného rozpočtu sa povoľuje prirážka od 1.628³⁰ Ks daní činžovej 200%. Prirážka od 17.954⁵⁵ Ks všet. priam. daní 350%.

Pohyb obyvateľstva

V tomto roku 1941 bolo uzavretých 8sňatkov narodilo sa 39 detí, zomrelo 22 osob.

-1942-

Tuhá zima

V tomto roku v januári začalo silno mrznúť cez celý mesiac až do 24. februára 1942 sňahu bolo napadnutého na poli až 60cm na horách vyše 1m, silné mráze dosiahli vyšku až 30°C mnoho zverini pomrzlo, najviac srnčí, mufloni t.j. dive ovce, jarabice celkom vymrzli odhad zmrznutej zveri bol na 45%.

Chudobny robotníci ktory si vozili palivové drevo z horí na sankách, vozili i aj zamrznutú zverinu domov. Stalo sa jedného dňa, ako si robotníci drevo viezli z hôr domov, na ceste premrznúti diviak napadol istého chudobného človeka Frant. Grófa, ktorí sa ani ubrániť pred diviakom nemohol, bol aj pohrznuty keďže sa a sekerou bránil, až na volanie opomoc pribehnutý hajní musel ho odstreliť.

Zemiaky ľuďom pomrzli v komorách, a v kozloch uschované k jarnému sadzeniu, tiež aj krmná repa pomrzla. Ba čo viac, aj ošípane naziabli na nohi, aj male prasiatka v chlievoch pomrzli.

Sbierki

V tomto roku vojnového ťaženia v januári prišlo nariadenie do obce, aby všetci židia odovzdali svoje kožušinové obleky. Opár dní prišla zasa vyhláška pre všetkých občanov, aby dobrovoľne odovzdali lýže a ktomu suvyiacé predmeti, ako obuv, rukavice, svetre, pulovre, šále, zápastie a ine predmety, všetko sa ma darovať pre vojakov.

Neskoršie zasa vyšiel rozkaz, aby boli židom zhabané všetky prebytočné obleky, ako bielizeň a látky na oblek. Veru to bol poriadny mráz na židov.

Túto sbierku previedla Hlinkova garda a F.S. v obci. Židia bedákali ale to nepomohlo, zbavené šatstvo a látky boli odovzdané úradom, takže občania stoho nič nemohli kúpiť.

Slávnosť

V tomto roku dňa 14.ho marca bol národný sviatok t.j. tretie vyročie samostatnosti nášeho štátu – „Slovenskej Republiky.“ Slávnosť sa započala Bohoslužby v rim. kat. kostole, odtiaľ pochod ku „Pomníku padlych vo svetovej vojne,“ kde bolo vstúpenie štátnej vlajky, odtiaľ pochod s hudbou do sále Potr. družstva, kde sa odbavovala ďalšia slávnosť.

Slávnosť zahajil vládny komisár obce Dominik Eliaš, a slávnostným rečníkom bol p. Jozef Zelenka riaditeľ tunajšej mešťanskej školy. Po tom nasledovali recitácie a spevi školskej mladeže, na koniec bola zahrana hymnická pieseň „Kdo za pravdu horí.“

Na slávnosti bolo zúčastnené hasičstvo, H.J, H.M., F.S. slávnosť poriadala Hlinkova Ľudova strana s osvetovou komisiu.

Vystahovanie Židov

V tomto roku 15.ho apríla 1942 vyšlo vládne nariadenie o vystahovanie židov; Z našej obce bolo vystahovaných 9 židov – židovské majetky sa dali pod správu obce, ktorá vymenovala dočasných správcu nad týmto majetkom.

Nato v mesiaci oktobri 1942 boli odpredané všetky židovské movitosti t.j. naradie perini a pod. na verejnej dražbe za prítomnosti úradnej vrchnoti, ako žandarstva a exekučných organov. Ludia kupovali staré veci ako kebi to bolo za darmo, niektoré veci vyšli na taku vysoku cenu, že aj nové by si mohol za to kúpiť.

Za tieto staré haraburdie utržili viac ako 20.000 Korun. Niektoré neboli odpredané, lebo pro než bola dražba boli neznamym pachateľom ukradnuté.

Ďalej nemovity majetok ako dom, a pole sa nepredával, ďalej zo židovskej sinagogi boli odvezené všetky predmety čo slúžili k jejich obradom, ako svietniky rúcha a pod.

Dejini Židovstva

Kedy sa usadili prvý židia v obci Sološnici sa určite nevie, ale dľa ústného podania starších občanov asi XVII.tom storočí boli tu 3. židovské rodiny, ktoré až do roku 1920 mali tu svojich potomkov, aj usadlosti t.j. pôzemky a majetky.

Medzi spomenutú dobou prisťahovali sa zasa niektoré rodiny, takže dľa zčítania ľudu v roku 1920.tom bolo už tuná 43 židov. Ktorý sa ku nám prisťahoval nepostrehol sťahovací vůz, len v batôžku sa dosťahoval.

A tak čo bolo jeho prvou úlohou to bol obchod. Sprvu len zo zápalkama, kávou, cigriú, šnorki, ihli, cverni a ine drobnosti, neskoršie ale už krčmu, a pri tom obchod z dreveným náradim, ako vydli, hrable, lopaty, poriska a pod., taktiež aj obchod s obilim, dobytkom a senom.

Pred svetovou vojnu ľudia sa u nás chytali všeličoho. Poniectory obchodovali s dobytkom. Ale horoky tam obchod, keď kapitalu nebolo. Jedina pomoc bol žid, a ten vidiac človeka v nudzi, po dlhych vytačkách a po nekonečnom stenání preukazal to milosrdenstvo so zmenkami, za ten priam krvavy: grajciarovy interes t.j. od zlatovky grajciar na týždeň! Kdo vie počítať nuž hikne, že to bolo veru 52% úrok; Takto vypomaháli niektery židia u nás ubohym roľníkom.

Oldomaš ten – na trovy dlžníka. Ak dlžník chudák nedoniesol istinu a interes na čas, už mal advokáta na krku, a zasa len žida, a tak veľa za roľu sťahovala sa do židovského pozemnostného háрку.

Keď sa v roku 1909.tom zakládalo Úverné družstvo u nás, značná časť urbarskych účastin roľníckých bola už židová. Istina, interes, dlh v krčme, jedno k druhému, a hned' bola roľa tam!

(Isty žid R. behom niekoľko rokov, nadobudol pol milionovy majetok.)

Pred svetovou vojnu boli u nás 4. krčmy s verejním vyčapom a i. spečateným ale len židia. Licenčné povolenie bolo na (Štern a Polák spol) títo mocipáni zaplavovali po celom okrese svojimi licenciami krčmi, ale len židom.

V našej obci do roku 1920 boli 2. židovské rodini ktoré neboli do židovstva ani v úvahu bratie, lebo dl'a kresťanskej zásadi viac sa pridžriavaliy katolicizmu.

Jeden založil v obci roku 1881 Dobrovoľny has. spolok, a bol aj jeho veliteľom 25. rokov. Tento vypomahal ubohym občanom postyhnutých požiarom alebo inu nehodou hmotnu podporu.

Druhy bol tiež dobrosrdečný, uňho boli dvera vždy otvorené pre každého nudzného, a žiaden bez pomoci neodišiel z jeho dvora.

Keď spomenuté 2. židovské rodini ešte pred svetovou vojnu odchadzali, občania sa snima lúčili, nie ako zo židmi, ale ako z najlepšima dobrodincami. Ako je spomenuté aj v hasičskej kronike (pri lúčení sa z veliteľom): Keďže som aj iného vierovýznania Sv. Floriana si ctým až do mojho posledného dychu a jeho zásady vždy nasledovat budem.

Proti židovstvu v našej obci bránil ľud v ten čas Dp. Ján Stašek v.k. farár, Štefan Danihel učiteľ a niektery občania ktorých mena tuna neuvadzam, tiež aj pisateľ tej knihy – lebo v roku 1939.tom uviedol článok proty židom do družstevného kalendára pod nápisom „Družstevníctvo v Sološnici.“ Teraz keď všemohúci zbavil nás tychto pijavic vzdajme mu vďakum a prosme ho aby nedopustil ešte ráz na nás túto pliagu, lebo by nam bolo beda.

Zámek na mlyni

Dňom 15.tym júnom 1942 boli zablombované mlyni na mletie, až do 8.ho augusta 1942, ktomu musel každý mlynar složiť prisahu a ktomu aj kauciu v peňažitej hotovosti 10.000 Korun niektorý 2.000 korun dl'a veľkosti mlyna a jeho složenia. Na mletie boli vydavané lístky (mlecie povolenie) ktoré vydaval obecny úrad t.j. notár, pvolené bolo si zomlet na 1 osobu 210kg zbožia na cely rok. Veru male krajičky sa mohly krájat aby cez cely rok vystačil.

Zásobovanie

Pred žatvou prišlo zasa nariadenie pre roľníkov, ktoré vydalo Pôdohospodarské združenie. Každý roľník alebo zemelec nesmie si sam dľa svojej vôle obilie vymlátiť. Ale budú ktomu určené iste mlaťačky v obci, a ku každej mlaťačke bude vyslaný revizor – ktorý bude viesť záznamy o vymlatenom obilii.

Ďalej pred započatým mlatby, musel každý majiteľ mlaťačky složiť prísahu a zároveň aj kauciu v hotovosti 2000 korun.

Ďalej cepami bolo povolené mlátiť len tým ktorý majú svoje budovy pokryté slámu, alebo na proviesla a to len pár nopov.

Mlatba musela byť ukončená do 25. ho sep. 1942. Pred mlatbou musel majiteľ ohlasiť kedy bude mlaťiť, a po ukončení mlatby zasa prihlásiť na obecnom dome koľko vymlátiť. Dľa toho mu bolo určené koľko obilia mu zostane na mletie a na sejbu, a zvyšok mosy odovzdať obilnej spoločnosti za stanovenú cenu: Pšenicu 246ks, raž 206ks, jačmen 208ks za 1 metrák ovos bol ponechaní pre dobytok.

Tento zvyšok odovzdaného obilia bol následovný: odovzdalo sa: 505 metrákov 59kg pšenice, 261 metrákov 45kg raži, 40 metrákov 79kg jačmena a 71 metrákov 43kg ovsa spolu 89 metrákov 26kg.

Úroda

Tohoročná úroda bola veľmi slabá, lebo dlhotrvajúce sucho, od mesiaca júla až do októbra nepršalo, obilie zaschlo zemiaky a repa zvädli, kukurica nemala ani polovicu zrna, po žatve strniska sa nedali preorať, zem bola popraskaná na meter hlboko; Voda vo studňach aj v tých najhlbšych sa stratila.

Ozimini sa začali siat až koncom októbra, celý chotár bol zaplavený mišiami; takže roľníci nestačili ani siat, lebo zrno miši stačili zbierať, celý chotár bol prevrtaný od miši sama diera a chodník; d'ateliny sa musely v jaseň zaoarať boli zožrate, tento suchý rok zapríčinil roľ. veľký nedostatok krme.

Zakalacie listi

Dňom 15. tým augustom 1942 vstúpilo vplatnosť odovzdania slanini a sice: Každý chovateľ ošípanej pri zbyjaní musí odovzdať z jedného vykrmeného kusa 5kg chrbtovej slanini. Úradu pre zásobovanie za stanovenú cenu 20 korun za jeden kilogram. V prípade ak by zabyjal dva kuse, stoho druhého mosí odovzdať už 10kg slanini. Veru ťažko padlo chudobnému občanovi z viac členovu rodinu utrhnúť kus túžobne čakanej omasti a odovzdať ju za malý obnos.

Povolenie na zakalanie znie: trojčlenovej rodine je povolené zabyť jeden kus výše 110kg nýže 110kg neslobodno zbyjať. Neskoršie sa stoho nariadenia trocha upustilo a bolo povolené zbyjať aj 90kg prasa, ale len tomu ktorí sa mohol preukázať že to nema ďalej čym krmiť, alebo je to choré, ten bol oslobodený aj od tej davky tých 5kg slanini odovzdať.

A veru takých zabyjačiek bolo viac ako tých nad 110kg lebo nedostatok krme bola následkom veľkého sucha taktiež neurodí.

Ďalej na jaseň vyzvaní boli občania aby odovzdali hromadne 45 vagonov zemiakov; To bolo kriku po obci, ale takého šuškaného; Obilie, zemiaky, a ešte aj zvykomeného brava 5kg chrbtovej slanini.

Z toho odovzdania tých 45 vagonov zemiakov sa upustilo, lebo to bola vec nemožná, tak dľa zistenia obsadenej plochy a množstvo obyvateľstva, upravili – povinné odovzdanie na 160 metrákov zemíkov, okrem tých ktorý už svoje zemiaky odpredali dokiaľ bol voľný odpredaj. Úradná cena zemiakov bola stanovená 70-90 korun za 1 metrák.

Drahota a nedostatky

Príslovie hovorí: Každá vojna ťaha za sebou vôz ktorý je naplnený drahotou a nedostatkom, aj v tomto roku drahota vyvrcholila na vysoký stupeň. Keťasovanie nemalo konca kraja, jednotlivých článkov nebolo k dostaniu vo verejnosti, ale keď zamastil alebo poprášil mukou, už bolo čo potreboval.

Najväčší nedostatok bol obuv, uvádzam len najpotrebnejšie veci: 1. pár botu stál 1.250 korun, polovične topanky 450 korun; Oblek mužsky 2000 korun len samá košela mužska stála 250 korun klobuk mužsky 350 korun ponožky 30 korun.

Ďalej dobytok a hydina: 1. pár volov 12.000 – 14.000ks 1.pár koňi 20.000 – 40.000ks 1. krava 5000 – 8000ks. Ošípané vykrmené 30 – 40ks kg živej váhy, 1. pár ceckových prasat 800 – 1200ks. Hydina: vykrmena hus 500ks, hladná 120ks, sliepka 60ks, kačena vykrmena 250ks.

Nedostatky boli stavebného materialu, ako cement, tehla, škridlica, stavby boli obmedzené. Kto chcel stavať musel si podať žiadosť na povolenie stavebného materialu a ešte horko ťažko ho musel sohnáť.

Mzdi robotnícké: robotník zarobil denne do 100ks, ale ktorý iného nemal okrem vody, zasa to musel vynaložiť na stavbu, obuv, a šatstvo a už bolo po zárobku.

Liehbini, boli tiež veľmi drahé, 1 lit. vína stál 30 – 40ks, ine nápoje liehové 80 – 90ks 1 lit. Veru ťažko bolo sa potúžiť kedy vtedy. No ale predsa niektorý prišli na ten vynález ako by sa toho zakazaného ovocia zmocnili. No a veru tomu mnoho nebolo treba, trocha cukrovej repi, hrnce, mise, rajnice, a už bola pálenica hotová, varilo sa páľilo sa, a tým sa zabudalo aj na tie nedostatky.

Ale na tieto pálenice mnohy doplatili, lebo vrchnostenské úrady dostali tieto veci do uší, a tak žandari mali nakázané slediť kde sa takého veci robia; keď sa im podarilo zistiť nekocho, tak bol prísne potrestaný; Tak že mu chuť prešla na pálené, niektorý museli platiť pokutu až do 5.000ks ba aj do vazenia ešte sa dostal.

Dalej nedostatok bolo steliva, následkom sucha nebolo dost' slámi, ľudia chodili na lístie do hory, ale to bolo veľmi hájené pokuta za pokutú ich následovala, kúpiť nebolo možno za vysokú cenu: 1. fúra lístia stála 80ks drevo na palivo tiež nebolo možno vykúpiť, ba čo viac ani panstvo nechcelo na drobno predať, všetko odvážali firmi preč ktoré na ňom dobre zarabali a pritom bohatli.

Kostol a cintorín

V tomto roku občania previedli obdivuhodné práce v obci; Ako oprava malby rim. kat. kostola a ohrada cintorína, táto práca vyžiadala si peňažitej potreby okolo 60.000Ks okrem povozníctva, ktoré občania previedli zdarma a spovinnosti.

Rozvod potrieb materialu bol nasledovný: Zakúpilo sa 90m³ kamena, 115q cementu, 150m³ piesku, 60m³ štrku a 100 q vápna.

Opravu malby v kostole previedol Ernest Frica maliar a natierač v Ralboku, za 11.000ks, okrem obrazov na chóre hrubom a malom.

Opravu cintorína múru a kapličiek previedol Ján Krúpa murarsky remes. v Sološnici.

Pohyb obyvateľstva

V tomto roku uzavrelo sňatok uzavrelo sňatok 6. párov, narodilo sa v našej obci 25. d'etí, zomrelo 20. ľudí.

Odvod

V tomto roku pri pravidelnom odvode bolo povinných 21 mladíkov s ktorých bolo odvedených 18, stychto 3 boli zadeleny do výcvikového tábora pri vojsku.

Obecné hospodarstvo

Rozpočet obce 1942: Potreba 179.238 Ks

Úhrada 67.813 Ks

Schodok 111.425 Ks

Na túto úhradu riadného rozpočtu sa povoluje príražka od 3.598 Ks daní činžovej 200% príražka od 70.088 Ks všet. priamých daní 400%.

-1943-

Veterna smršť

V dňoch 24 – 26.ho januara 1943 za suchého mrázu prišlo ku nám ohromné povetrie, ktoré nikto nepamätá, na mnohých miestach strechy stavysk boli strhané; Na poliach siatini vytrhané a ornica zbraná, v tych dňoch strach sa bolo pusťit na cestu do susednej obce.

Deti školáci ktory prichadzaju do meštanskej školi zo susedných obcí nemohli cestovať domov, lebo aj železničný vóz vykolajil.

Nato v mesiaci marci keď už roľníci poškodené polia poznovu zasiali, prišla zasa taka burka veterná, takže znova upravené polia zobrala.

Na túto katastrofu prišli sa pozret aj vyššie úradné osoby, ako aj sám pán minister pôdohospodarstva Medricky a iní.

Táto pohroma narobila roľníctvu ohromnej škody, ktorá činila staticice. Ale pomoci neprišlo od nikial.

Do znova upravenej pôdi roľníci siali len ovos, víku, a sadili zemiaky, ktoré zasa diviaky vyrili, a ovos ako náhle došiel na zrno zasa i ten zožrali a zošlapali, takže roľníci hladeli len na pusté role.

Odvodi

V mesiaci februari boli odvodi brancov, z našej obce bolo povinných 30 brancov, z ktorých 24 odobrali k vojsku stycho 5.ty boli odvedení ako pred vojenska vychova.

Nato neskôr boli zase odvodi a sice psov. Do našej obce museli predviesť občania zo susedných obcí z Ralboku a Plav. Podhradia všetkých psov, to bol rev. Ľudia sa dívali na tento cirkus.

Pred vojansku komisiu ich predvádzali a skušali z vystrelma s pušiek ktorí sa nebojí. Ale to nemalo mnoho vysledku. Po vystrelu jedni psi brechali druhy sa skludzali po podnohy. Žandarstvo malo mnoho viac práce z ľudmi ako styma psami, ľudu bolo plna ulica, každý bol zvedavy na tento cirkus.

V mesiaci máji bola u na prevedená klasifikacia koní k vojanskym účelom.

Roľníci trnuli pri tejto klaifikácii, lebo každý ktorému koňa uznali za schopného už si predstavoval čo stoho môže byť; Že mu koňa zoberu kedi koľvek, lebo žijeme vo vojnovkej dobe. Ceni boli dosť nízke, lebo koň ho stal o mnoho viac ako mu bol teraz odhadnuty. Ale ďakovať Bohu že koňe neboli žiadane odovzdať.

Slávnosť

Dňa 14.ho marca 1943 oslávili sme sviatok štvrté výročie našej samostatnosti „Slovenskej republiky.“

Slávnosť bola započata Bohoslužbami, potom bol sprievod ku pomníku „Padlych hrdinov vo svetovej vojne“ kde bola styčena štátna vlajka, odtiaľ sprievod do Sálu Potr. družstva, kde bol ďalší program: Slávnosť zahajil vl. komisár obce Eliaš Dominik a slávnostným rečníkom bol p. Jozef Štich učiteľ mešť. ľud. školi. Po tom nasledovali vystúpi školských dietok; Slávnosť sa zúčastnili Hasičia, Garda, Hlinkova mládež, a F.S. Slávnosť poriadala Hlinkova Slovenska ľudova strana z osvetovú komisiu.

Birmovka

V mesiaci septembri 1943 bola u nás birmovka, ktorá bola konaná dňa 28.ho septembra. K slávnosti birmovania pristúpilo 500. birmovancov, pridelené boli obce: Ralbok, Hasprunka a Plav. Podhradie, sviatosť birmovania udeľoval jeho Čs. Dr. Michal Buzalka vojenský vykar z Bratislavy. Udržovanie poriadku prevádzali miestny hasičia.

Pri tejto príležitosti bola aj pokrstená a birmovaná, zároveň aj sobašená Adežda Onešečka, manželka Pavla Kirku tunajšieho obyvateľa, ktorí si ju ako vojak priviezol z východného frontu z Ukrajiny od Krímu.

Vojna a zásobovanie

V tomto roku vojenného ťaženia bola pripravená opatera C.P.O. keďže sme boli aj mi zapojení do boja akvspojenci, s Nemeckom proti Sovietskému Rusku.

Z našej obce do teraz na východnom fronte padli 2. vojáci a sice: Valent Kolarík a Daniel Selič, oba slobodní.

V tomto roku prišlo nariadenie do obcí ktoré roľníctvo z veľkým jasotom neprijalo, lebo muselo zasobovať obyvateľstvo mäsom, a to dlá určených smiernic N.U.Z. zjatečným dobytkom. Cení dobytko odovzdaného boli nýzké, takže roľníci nepekým okom nato pozierali. Lebo tu sa vyskitlo že sa zrobili zasa len niektorý zbohatlíci na úkor chudobného roľníctva, pri nesvedomitom klasovaní odovzdaného dobytko.

Odovzdaný dobytok bol klasovaný až na 5. kategórii a sice: AA, A. B. C. D.

do prvej kategórie patrí AA. cena 11 korun za 1kg

do druhej kategórie patrí A. cena 10 kor. za 1kg

do tretej kategórie patrí B. cena 9 kor. za 1kg

do štvrtej kategórie patrí C. cena 8 kor. za 1kg

do piatej kategórie patrí D. cena 5.50 kor. za 1kg

Ale zato mäso vjatkách prodavalo sa za 22 korun 1kg či to bolo z A. alebo D. Veru to bol nepomer kupnej a predajnej ceni. Niektory roľnik za odovzdany dobytok si nemohol svoju rodinu obut alebo ošatit. Keď jeden pár bôt stál až 1300 korun alebo mužsky oblek z drevenej látky 1800 korun.

Pohľad na roľnícky ľud bol zaujímavý boti deravé, šaty ako strakata kráva, flak na flak a každý inej farbi. Mnoho školopovinných detí v zimné mesiace sedelo doma pri peci, lebo nemali obuv, alebo šaty.

Lístky na obuv boli nepravidelne vydavané, takže mnohy kupovali si obuv takzvané na čierno, s čoho len zasa obuvníci keľasovali, keď dal masť alebo múku a k tomu ešte aj peňiaze, tak už sa nejaka obuv zohnala, kto toho ale nemal musel chodit viac bosí ako obutý, alebo otrhaní.

Obecné hospodárstvo

Rozpočet obce 1943: Potreba 191.735 Ks

Úhrada 81.998 Ks

Schodok 109.737 Ks

Na túto úhradu riadneho rozpočtu sa povoľuje prirážka od 3.769 Ks daní činžovej 200%, prirážka od 76.849 Ks všet. priam. dani 450%.

Dražba Židovských nehnuteľností

V tomto roku v mesiaci júni 1943 bola vyvesena Vyhláška od št. poz. úradu t.j. pozemkovej reformi odpredanie židovských poľnohospodarských nehnuteľností v kat. území obce Sološnica.

Prihlašky o prídel požízne o kúpu pozemku dostal na notarskom úrade za 3Ks jeden kus prihlašky ktoru uchadzač vyplnil musel kolkovať 8Ks kolkom a tak ju podať úradu.

Pri výbere uchadzačov o prídel týchto nehnuteľností, rozhodoval úrad.

Do uvahy prišli v prvom rade frontoví vojáci, ďalej ti roľníci ktory sú spolumajiteľmi, alebo susedi parcelačných pozemkov.

Celkovej pôdi bolo vo vymere 18ha 90aru 97m². Kupna prídelova cena bola Ks 129.958 – pozemok bol od predaní pomedzi drobní roľnícky ľud. Ale za zvýšenu prídelovu cenu, lebo bola prevedena verejna dražba, a tak niektoré pozemky vyšli na dosť vysoku cenu, ba až precenené boli, ako na príklad jedno kat. jut. lúky vyšlo až na 4.500Ks čo bola až prehnana cena. Lebo na jednom kat. jut. lúky úrodí sa 7-8 metrákov sena, ale nie jakostného, lebo pozemky sa nachadzaju dosť v špatnom mieste kde škodí voda, ktorá sa neda tak ľahko odviešť.

Pohyb obyvateľstva

V roku 1943tom bolo uzavretých 11 sňatkov, mimo toho 1 civilný narodilo sa sa 42 detí, stoho 23 mužského a 19 ženského pohlavia. Zomrelo 22 osob.

Úroda

Toho ročná úroda bola slabá, následkom jarnej veternej burky obilie na poliach bolo riedké, zvlášť ozimini, polia boli zamorené plevelom. Keď sa začalo obilie vyvíjať prišiel tuhy mráz, takže ktoré raži boli na kveče premrzli a uschli; Cez celé letné mesiace nepršalo, zemiaky, kukurice a repi zvädli, lebo nemali vlahi, strniska sa nedali orať pre ohromne sucho. Roľníci boli nútení siat ozimini do strnisk a to až neskoro v jaseň, a to do veľkých hrud, takže mnoho zrna ani nevyklíčilo.

Žatva bola slabá, vyťažok u ozimin bol abnormalny, z jedného kat. jut. sa na mlatilo 5-6 až do 7 metrákov zrna, u jarini 6-7 metrákov zrna.

Ďatelini sa kosili len 1. krát, trávi boli tiež riedké zanesene zemou, nakosilo sa na 1 kat. jut. 6-7 metrákov sena; Zato ale N.U.Z. určil odovzdať obci 5 vagonov sena, a 45 vagonov zemiakov. Niektorému roľníkovi prišlo odovzdať 8-10 metrákov ba – viac a on ubožiak nemal všetkych toľko, s čoho teda mal ošípane krmieť, a na jar zasadiť; Cena bola stanovená 96 kor. za 1 metrák zemiakov, a za 1 metrák sena 45-50Ks.

Ako je spomenute povinné odovzdávanie zemiakov a sena. Vyšmenované úrady vyslali do obci svojich uradníkov v spievode vojakov a žandarstva, a tak každý majiteľ chcel nechcel musel otvoriť svoj dvôr, a nemilych hostov prijať, a poukazovať im svoje úbohe bohatstvo. Tyto odhadcovia zistili koľko pre jeho zásobu stačí, a zbytok musel odovzdať.

Bolo to šomrania pomedzi občanstvom ktorý na odovzdanie ničoho nemal ten sa pomlčky usmieval, že asi dostane bez práce za lacný groš užhové zemiaky. Tych však mnoho nebolo; roľníci na jar platili za zemiaky 250Ks za jeden metrák.

-1944-

Zimné obdobie

Mesiac január bol veľmi prianivý na poliach nebolo sňahu teplé počasie počalo aj účinkovať na ovocných stromoch skorú vegetáciu. Zato ale na horách bola zima, mlha a mráz usadli na stromoch a urobila sa ladová kôra takže nebolo možno cez mladšiu kultúru ani prejsť. Ohromné množstvo nalepeného ladu stromi nemohli uniesť, tak mnoho stromov bolo polamaných. Škoda na stromoch spôsobena presahuje staťisíce škodi.

Vo februari počalo počasie priestrovať, takže až pri konci mesiaca mäsiari mohli naplniť svoje l'adovňe.

Mesiac marec sa zato odplaťil januarovi, cez celý mesiac padal sňah na poliach sa roztopil, ale na horách ostaval, takže pri konci mesiaca bolo v horách vyše 1 metra sňahu, mnoho zverini uhynulo od hladu. Zverina chodila po poli a na zasiatých oziminách sa živila.

Slávnosť

Dňa 14. ho marca 1944 oslavilo sa piate výročie trvania samostatnosti „Slovenskej republiky.“ Slávnosť poriadalo miestné učiteľstvo, za účasti Hasičstva a školskej mládeže a mnoho obecnstva.

Slávnostným rečníkom bol miestny p. učiteľ Blažej Kobetič, ďalším rečníkom bol posl. Štefan Danihel, ďalej recitácie školských dietoch dovršili slávnosť.

Volby

V tomto roku vyšiel zákon o sriadenie obecnej samosprávy, týmto boli zrušené komisariaty, a na čelo obce stali sa starostovia.

Volby sa prevádzali tajným hlasovaním – Volby sa mohli zúčastniť len tí členovia ktorí mali svoje členské poplatky vyrovnané. A tak spomedzi 750 voličov bolo pripustené k hlasovaniu 32 členov, ktorí mali členské legitimácie vyrovnané. Bola to voľba starostu obce ktoru malo kto pamätať.

Starostenský úrad zvolený starosta sprvu sa zdráhal prijať, no ale keď sa to inak odvolať nedalo, prinútili ho úradne pod peňažitím trestom ako to neprijme.

Tak bol za starostu obce vymenovaný Jozef Velšmid roľník obyvateľ tunajší, a členovia výboru p.p. Ján Abel, Imrich Pisečný, Jozef Šíra, Štefan Malec, a Štefan Kazička; ako ich náhradníci: p.p. Michal Bakan, Ondrej Dinuš st, Karol Blecha, Ferd. Bartek, Englbert Olšovský, a Frant. Dulanský.

Odvody

Kedže vojna stále zúrila a vojsko bolo treba doplňovať, tak nariadili zvyšné odvody a sice: Od 18. – do 40. roku, ktorý neboli vojáci, z našej obce bolo pri tomto odvode 60. mužov, ktorých bolo 40 odvedených, jedni do zbraňe, druhí zasa do pracovnej služby.

Puč.

V mesiaci auguste 27ho 1944 stal sa prevrat u vojska. Páni generáli a niektorí dôstojníci vypovedali poslušnosť voči slovenskému štátu a zutekali zo svojich miest, tak tiež i vojsko strhli zo sebou a utvorili akési partizánske oddiely a pridali sa na stranu Sovietskeho svazu. Bojujúci na východnom Slovensku proti nemeckému vojsku. Vtedy obsadilo nemecké vojsko dediny a mesta a bojovali proti týmto jednotkám, ktoré potom odzbrojili, a mnohých odviezli do Nemecka ako zajatcov na práce; Zpomedzi zajatcov boli nasledovní: Selič Štefan, Zechel Jan st., Janík Frant., Kočíšek Karol, Kočíšek Pavel, Petrik Michal ml., Drobnička Jozef, Frühauf Jan, Matúšek Anton, Petrik Valent.

Nálety

Nad našou dedinou preletovali často Britsko-americké a sovietske lietadla, ktoré veľmi znepokojovali civilné obyvateľstvo, a hatilo ho v práciach, mnoho strachu podstupilo obyvateľstvo počas náletu, ľudia behali po poli ako poplašene zajace, keď po dvakrát blízko dediny pustili bomby, ktoré aj explodovali, ohromný výbuch naplnil ľudí strachom, ale vďaka Bohu škodiť na domoch a životoch nebolo žiadnej.

Úroda

Tohoročná úroda bola slabá, suché letné mesiace vysušili pôdu tak, že zem bola miestami rozpučaná až vyše metra hlbky, takže rozpučaná zem sa hybala čo nebola spasená. Ďateliny a trávy boli slabé, krme bolo málo, ľudia odpredávali dobytok obávajúci sa že nebudú moct sa na zimu uzavrieť s dobytkom.

Ozimini sa siali až neskoro v jaseň, a to do nepreorananej pôdy, nato prišli dlho trvajúce dažde ktoré znemožňovali skludzeň zemiakov a repy. Na to všetko diva zver ničila úrodu na poli, ktorej neprekážalo špatné počasie.

Pohyb obyvateľstva

V roku 1944tom bolo uzavretých 7 sňatkov, narodilo sa 33 detí a zomrelo 27 osôb.

Obsadená obec

V mesiaci novembri 1944 našu obec obsadilo nemecké vojsko, všetky verejné budovy sa museli vyprazdniť, ako hostinec, školy, ba aj do súkromných budov sa nastehovali; Veru občania nepekňým okom pozierali na týchto host'ov. Predvydalo sa čo steho bude. No ale odovzdanie sa do vôle Božej čakali sme osudu. Nemci v obci usadení špatným okom hľadeli na mladých chlapov ktory sa shromaždovali po hostincoch, hovoriac, že v nemecku takých ľudí doma veru nevid'ieť. Preto vyhaňali pracovať na ležišče do „Mlaky“ a na Železničnu dráhu do Plav. sv. Mikulaša násip navázať. Keď sa vyhražali že všetkych mladych chlapov zoberu do nemecka tak sa mladý chlapi zdržali doma a neišli ani do hostinca.